

Accurate Subject Classification: A Pre-requisite for Correct Journal Ranking and Scientific Fairness

Abdolreza Noroozi Chakoli

 Editor-in-Chief of *Scientometrics Research Journal: Scientific Bi-Quarterly of Shahed University*, And Professor, Department of Information Science and Knowledge Studies, Shahed University.

Email: Noroozi@shahed.ac.ir

The most important steps that can affect the actual performance of journals are the evaluation, validation, and correct ranking of scientific journals; Because the journals placed in the top positions always have more chances to receive points and better opportunities. Increasing the chances of receiving high-quality articles from prominent authors and then being in the spotlight of the specialized field and providing better grounds for moving in the center of influencing the global flow of specialized knowledge are among the advantages that a journal gains as a result of being placed in the top positions.

However, the performance of citation databases such as JCR, Scimago, and PJCR is of particular importance; and as much as the correct functioning of these databases can lead to the correct ranking of journals, their incorrect functioning can lead to unrealistic and incorrect validation and ranking of journals. In the meantime, the subject classification considered by databases for journals is regarded as one of the most important factors affecting their validation and correct ranking. Because it gives sense to the position of journals, and it is of great importance to show the real position of specialized journals. Since many journal evaluation indices such as IF, SJR, Q, and the like determine the rank of journals covered by the database through the subject area in that journal and comparing it to other journals in that subject area, the importance of subject classification that the database considers for journals will be more understandable. Perhaps with the inappropriate subject classification of journals by databases such as JCR, Scimago, and PJCR and placing sub-specialized, specialized, and semi-specialized journals of a field next to each other the ranking of some valuable specialized journals even introduced as Q1 journals for years have been faced with uncertainty and the risk of degradation; Because naturally, due to the limited audience of specialized journals, each subject group will have a lower chance of receiving citations than the specialized and semi-specialized journals in the same subject group. And if the ranking of the current journals in each subject group is done regardless of the sub-specialized, specialized, and

semi-specialized subject areas of the journals and only based on the number of citations they receive, it cannot be expected to convey reliable and correct messages about the true status of journals to the scientific community; and without a doubt, there will be many gaps in scientific fairness.

For example, we can refer to the LIS subject classification in the JCR database. In recent years, by adding a significant number of journals in the field of management to the subject group of LIS, competition is hardened for journals focusing on the specialized and sub-specialized layers of this field such as scientometrics, information organization, and the like; And it has decreased the chances of receiving citations for specialized journals in this field.

The same criticism is applied to the PJCR base in ISC on a much wider level. There are many specialized journals in this database, which have been degraded in terms of Q and gradually moved to lower ranks according to the macroscopic view of the subject classification, which is expected to improve the subject classification system of journals in that database, evaluating the journals by including sub-specialized and specialized layers Journals are made. On the other hand, this database is expected to improve the transparency of the results it provides for the evaluation of journals by establishing a link between the citation statistics and the cited records of the journals it covers and guiding the journals to obtain more accurate information. For instance, it would be desirable for a journal in the field of knowledge and information science to know how many citations are received from journals in the macro-level subject (for example, humanities and social sciences), and how many citations are from journals in the middle-level subject. (for example, librarianship, archive, and codicology and manuscript research) and how many citations from the present journals were in the micro-level subject (library and information sciences)?

Despite this, it seems that the Q assigned to the journals has been calculated and determined based on the total citations received from the journals present in PJCR, including the journals present at the macro, medium, and micro subject levels. In this case, since the specialized journals of each field are not comparable with the semi-specialized journals of their field in terms of the number of readers, the evaluation results of the journals provided by this database will not reflect the real and correct position of the sub-specialized journals without including the specialized considerations emphasized in scientometrics. In this way, what is more, worthy of consideration is whether the evaluation and ranking of journals in the form of incorrect subject groups can be aligned with scientific fairness and show the true status and quality of journals. And in order to move in the direction of scientific fairness, instead of relying on macro subject groups that contain a significant amount of unbalanced journals, should not the rankings and citation validations of journals be based on small subject groups that represent the main and real subject area of the journal??

طبقه‌بندی موضوعی دقیق، پیش‌نیاز رتبه‌بندی صحیح مجلات و عدالت علمی

عبدالرضا نوروزی چاکلی

سردبیر پژوهش‌نامه علم‌سنجی، دوفصلنامه علمی دانشگاه شاهد و استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شاهد.

Email: Noroozi@shahed.ac.ir

صفحه ۱-۲

ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه‌بندی صحیح مجلات علمی، از مهم‌ترین گام‌هایی است که می‌تواند عملکرد واقعی مجلات را تحت تأثیر قرار دهد؛ زیرا مجلاتی که در جایگاه‌های برتر قرار می‌گیرند، همواره از شانس بیشتری برای دریافت امتیازها و فرصت‌های بهتر برخوردار می‌شوند. افزایش شانس دریافت مقالات باکیفیت‌تر از نویسندگان برجسته‌تر و در پی آن قرارگیری در کانون توجهات حوزه تخصصی و فراهم شدن زمینه‌های بهتر برای حرکت در مرکز تأثیرگذاری بر جریان جهانی دانش تخصصی، از جمله مزیت‌هایی است که یک مجله در نتیجه قرارگیری در جایگاه‌های برتر کسب می‌کند.

با وجود این، نحوه عملکرد پایگاه‌های استنادی رتبه‌بندی‌کننده مجلات نظیر Scimago، JCR و Pjcr از اهمیت خاصی برخوردار است و به همان اندازه که عملکرد صحیح این پایگاه‌ها می‌تواند به رتبه‌بندی درست مجلات منجر شود، عملکرد ناصحیح آنها می‌تواند به اعتبارسنجی و رتبه‌بندی غیرواقعی و نادرست مجله‌ها بیانجامد. در این میان، طبقه‌بندی موضوعی که پایگاه‌ها برای مجلات در نظر می‌گیرند به دلیل این که به جایگاه مجلات معنا می‌بخشد، یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اعتبارسنجی و رتبه‌بندی صحیح آنها محسوب می‌شود و برای نشان دادن جایگاه واقعی مجلات تخصصی، از اهمیت بسزایی برخوردار است. از آنجایی که بسیاری از شاخص‌های ارزیابی مجلات نظیر SJR، IF، Q و مانند آن، رتبه مجلات تحت پوشش پایگاه را تحت تأثیر حوزه موضوعی مربوط به آن مجله و در مقایسه با سایر مجلاتی که در آن حوزه موضوعی قرار گرفته‌اند تعیین می‌کنند، اهمیت طبقه‌بندی موضوعی که پایگاه برای مجلات در نظر می‌گیرد بیش از پیش قابل درک خواهد بود. چه بسا با طبقه‌بندی موضوعی ناصحیح مجلات توسط پایگاه‌هایی مانند JCR، Scimago و Pjcr و قرار دادن مجلات فوق تخصصی، تخصصی و نیمه تخصصی یک حوزه در کنار یکدیگر، رتبه برخی از مجلات فوق تخصصی ارزشمند که حتی سال‌ها به عنوان مجلات Q1 و هسته حوزه موضوعی خود نیز معرفی شده‌اند، با تزلزل و خطر تنزل روبرو شده باشد؛ چرا که به‌طور طبیعی به دلیل محدودتر بودن تعداد مخاطبان مجلات فوق تخصصی هر گروه موضوعی، آنها نسبت به مجلات تخصصی و نیمه تخصصی حاضر در همان گروه موضوعی از شانس کمتری برای دریافت استناد برخوردار خواهند بود و چنانچه رتبه‌بندی مجلات حاضر در هر گروه موضوعی بدون توجه به زمینه‌های موضوعی فوق تخصصی، تخصصی و نیمه تخصصی مجلات و صرفاً بر مبنای میزان استنادهای دریافتی آنها صورت پذیرد، نمی‌توان انتظار داشت که پیام‌های قابل اتکا و صحیحی

را در خصوص جایگاه واقعی مجلات به جامعه علمی منتقل کند و بی‌تردید با عدالت علمی نیز فاصله‌های بسیار خواهد داشت.

به عنوان مثالی از این دست، می‌توان به طبقه‌بندی موضوعی LIS در پایگاه JCR اشاره کرد که در طی سال‌های اخیر با افزودن تعداد قابل توجهی از مجلات حوزه مدیریت به گروه موضوعی LIS، عرصه رقابت را برای مجلاتی که بر لایه‌های تخصصی و فوق تخصصی این حوزه نظیر علم‌سنجی، سازماندهی اطلاعات و مانند آن تمرکز دارند تنگ کرده و شانس دریافت استناد را برای مجلات فوق تخصصی این حوزه کاهش داده است. روشن است که حوزه مدیریت برای حوزه LIS حوزه‌ای نیمه تخصصی محسوب می‌شود و مقالات این دسته از مجلات برای طیف وسیعی از مخاطبان و پژوهشگران از داخل و خارج از LIS، از جمله برای حوزه‌های مدیریت، مهندسی و مانند آن نیز مطرح و قابل استناد است. از طرفی، هیچ‌گاه مجلات کاملاً تخصصی و فوق تخصصی به لحاظ تعداد مخاطبان و تعداد استنادهای دریافتی با مجلات نیمه تخصصی قابل مقایسه نبوده و از توان رقابتی با این مجلات برخوردار نخواهند بود و مقایسه و رتبه‌بندی آنها در کنار یکدیگر و در زیر یک گروه موضوعی، نتایجی به دور از عدالت علمی به دست خواهد داد. به عنوان نمونه، در پایگاه JCR می‌توان به مجلات فوق تخصصی و وزین Scientometrics و Journal of Informetrics اشاره کرد که در میدان رقابت با طیف وسیعی از مجلات نیمه تخصصی حاضر در گروه LIS جا مانده و در سال‌های اخیر به تدریج از Q1 به Q2 تنزل پیدا کرده‌اند.

همین انتقاد در سطحی به مراتب وسیع‌تر به پایگاه PJCR در ISC نیز وارد است و مجلات فوق تخصصی بسیاری در این پایگاه وجود دارند که با توجه به کلان‌نگری طبقه‌بندی موضوعی، به لحاظ Q تنزل یافته و به تدریج به رتبه‌های پائین‌تر منتقل شده‌اند که انتظار می‌رود با اصلاح نظام طبقه‌بندی موضوعی مجلات در آن پایگاه، ارزیابی مجلات با لحاظ کردن لایه‌های تخصصی و فوق تخصصی مجلات صورت پذیرد. از سویی دیگر، انتظار می‌رود این پایگاه با برقراری لینک میان آمارهای استنادی و رکوردهای استناد شده مجلات تحت پوشش خود، شفافیت نتایجی که برای ارزیابی مجلات ارائه می‌دهد را ارتقاء بخشد و مجلات را به سوی کسب اطلاعات دقیق‌تر رهنمون سازد. به عنوان نمونه، برای یک مجله حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی مطلوب خواهد بود که بدانند چه میزان از استنادهای دریافتی، از مجلات حاضر در موضوع سطح کلان (مثلاً علوم انسانی و علوم اجتماعی)، چه میزان از استنادها از مجلات حاضر در موضوع سطح میانی (مثلاً کتابداری، آرشیو و نسخه‌پژوهی) و چه میزان از استنادها از مجلات حاضر در موضوع سطح خرد (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی) بوده است؟ با وجود این، به نظر می‌رسد هم‌اکنون Q تخصیص یافته به مجلات، با اتکا به کل استنادهای دریافتی از مجلات حاضر در PJCR، اعم از مجلات حاضر در سطح موضوعی کلان، میانی و خرد محاسبه و تعیین شده باشد. در این صورت، از آنجاکه مجلات فوق تخصصی هر حوزه به لحاظ تعداد مخاطبان به هیچ عنوان با مجلات نیمه تخصصی حوزه خود قابل مقایسه نیستند، نتایج ارزیابی مجلات عرضه شده توسط این پایگاه بدون لحاظ کردن ملاحظات تخصصی مورد تأکید در علم‌سنجی، منعکس‌کننده جایگاه واقعی و صحیح مجلات فوق تخصصی نخواهد بود. به این ترتیب آنچه بیش از پیش جای تأمل دارد این است که آیا ارزیابی و رتبه‌بندی مجلات در قالب گروه‌های موضوعی ناصحیح می‌تواند با عدالت علمی همسو باشد و جایگاه و کیفیت واقعی مجلات را به نمایش بگذارد؟ و آیا نباید برای حرکت در مسیر عدالت علمی، بجای تکیه بر گروه‌های موضوعی کلان که حجم قابل توجهی از مجلات نامتوازن را در خود جای می‌دهد، رتبه‌بندی‌ها و اعتبارسنجی‌های استنادی مجلات را به گروه‌های موضوعی خرد که بیانگر زمینه موضوعی اصلی و واقعی مجله است متکی کرد؟